

REFRANYS POPULARS CATALANS

BONS CONSELLS

Això és el que ens donen els següents refranys. D'una manera força assenyada, ens suggereixen allò que cal fer en determinades situacions i també normes de conducta.

1. A bona son, no hi ha llit dur.
2. A camí llarg, passa curta.
3. A la casa que hi ha un vell, no hi faltarà un consell.
4. A la mort, ni témer-la ni buscar-la: cal esperar-la.
5. A la primera, perdó; a la segona, bastó.
6. A la tercera va la bona.
7. A les penes, punyalades.
8. A qui té males puces, no li vagis amb murgues.
9. A sant que no li tinguis devoció, no li facis oració.
10. Actua com cal, que amb la moneda que paguis et pagaran.
11. Al bé, buscar-lo; al mal, espantar-lo.
12. Al mal costum, trenca-li la cama.
13. Al pa, pa; i al vi, vi; i l'aigua, clara.
14. Al so que toquen, balla.
15. Amb paciència es guanya el cel.

EL QUE NO HAURIA DE SER

En aquest apartat s'anomenen aquelles coses negatives de la vida que, gairebé sempre, són impossibles d'eliminar perquè formen part, dissortadament, de la condició humana. Cal tenir-les en compte per mirar de refusar el que ens pugui perjudicar.

1. A contes nous, baralles velles.
2. A roí, roí i mig.
3. A un traïdor, dos pèrfids.
4. Al mal i al bé, tothom hi afegeix.
5. Amb art i engany, es viu mig any. Amb engany i art, es viu l'altra meitat.
6. Amb diners, encara que ximplet, que bona persona el noiet!
7. Aquell que fa més el valent, sempre és darrer el sometent.
8. Beata bruixa, que amaga el peu i mostra la cuixa.
9. Cama curta, llengua llarga.
10. Casa d'altri sol criticar qui la seva no sap arreglar.
11. Com més alt, més animal.
12. Content jo, content tothom.
13. Cosa privada és desitjada.
14. Creu al pit, però dimoni en fets.
15. Davant d'un forrellat, tothom és honrat.

EL TEMPS PASSAT I FUTUR

El temps passat quasi sempre és recordat amb melangia, i el futur desconegut s'acostuma de mirar-lo amb incertesa. En els temps actuals, succeeixen les coses tan de pressa que el present quasi no es té en compte perquè ja és passat.

1. A la fi es lloa la vida, i a la nit es lloa el dia.
2. Aigua passada no mou la mola.

3. Al que és passat, l'oblit.
4. Als trenta anys vénen els desenganys.
5. Amb la mort tot s'acaba.
6. Ambicionant bens i aguantant mals, passen la vida els mortals.
7. Arribar a vells volem veure-ho, però sense ser-ho.
8. Avorrir-se i envellir és el pitjor que et pot succeir.
9. Avui hi som i demà Déu dirà.
10. Com més anem, menys valem.
11. Com més anys, més desenganys.
12. Com més vell, més pell.
13. D'aquí a cents, anys tots calbs.
14. De jove era, i ara ni palla ni era.
15. De jove, projectes; de gran, renunciés.

DEL PAGÈS

Els nostres refranys generalment donen consells a la gent dedicada al conreu de la terra, i d'altres fan referència a l'ambient que l'envolta i els seus fruits.

El bestiar és una cosa molt estretament relacionada amb el pagès, però degut a l'extensió del tema, se'n fa un capítol apart.

1. A dies llargs, llargs treballs.
2. A gran sequera, gran mullada.
3. A la dona i la cabra, corda llarga.
4. A pagès endarrerit, cap anyada no li és bona.
5. A vinya vella, amo nou.
6. Aigua de març, herba als sembrats.
7. Aigua vaig esperar i tard vaig sembrar.
8. Aigua vaig esperar i tard vaig sembrar; sap Déu què colliré!
9. Al bou vell, muda-li el pessebre i se'n farà la pell.
10. Al cul del sac es troben les engrunes.
11. Al mal segador la palla li fa destorb.
12. Al pagès doneu-li cols.
13. Al porc i al meló, calor.
14. Als mossos no els deguis massa, perquè et trauran de casa.
15. Als porcs més lletjos, els millors aglans.

LA FEINA, ELS DINERS I EL PODER

Aquests tres conceptes són gairebé inseparables, perquè quan se n'anomena un, els altres dos quasi sempre hi són presents tàcitament perquè, de manera recíproca, els uns són conseqüència dels altres.

El refranyer català sovint fa referència a normes de conducta en els tractes comercials i qüestions laborals, crítica durament el malfeiner i els abusos del diner i el poder.

1. A bon mercat ixen diners i a bon lloguer, feiners.
2. A bon mercat vendràs doblat.
3. A bons ocis, mals negocis.
4. A cadascú el que sia seu i l'encens per Déu.
5. A cadascú el que sigui seu... i robar el que es pugui.
6. A casa del paleta mai la feina no està feta.
7. A casa del paleta, cent goteres a la teulada.
8. A casa no hi porten res.
9. A comptes vells, fulles noves.
10. A darrera del taulell val més el jove que el vell.

11. A diners pagats, braços cansats.
12. A diners pagats, braços trencats.
13. A fira, qui res no porta, res no tira.
14. A gran senyor, doble honor.
15. A l'església per resar, a la plaça per tractar

xcf=====